

Kommunåterkoppling

2023

Oxelösunds kommun

Elever i årskurs 7 och 9

"Det är ett bra sätt men det känns jobbigt att dela med sig av det man helst inte pratar om."

"Bra enkät med bra frågor. Förstår dock inte varför man behövde ha med längd och vikt men det var väl helt okej. Tror dock att många ljuger o skriver inte som det är. Och vill gärna veta vad ni ska göra med enkäten sen? När ska saker förändras ens?"

"Bra enkät med viktiga frågor. Kanske lite väl lång"

Tack vare att närmare 7 300 elever har svarat på Liv & Hälsa ung enkäten 2023 kan vi berätta hur unga i Sörmland mår.

Liv&Hälsa
ung

REGION
SÖRMLAND

Svarsfrekvenser

Antal och andel elever som svarat på
Liv & hälsa ung enkäten 2023

	Antal elever åk 7	Andel (%) elever åk 7	Antal elever åk 9	Andel (%) elever åk 9
Oxelösund	83	67	95	81
Sörmland	2 702	75	2 541	71

Bakgrund

Under våren 2023 genomförde Region Sörmland undersökningen för åttonde gången. I Sörmland erbjuds vart tredje år alla grundskolor och gymnasieskolor att delta i undersökningen Liv & hälsa ung. Sörmländska elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan, årskurs 2 på gymnasiet samt elever i anpassad skola (ej det som tidigare benämndes träningskola) årskurs 7 till och med sista året på gymnasiet är de som besvarar enkäterna. Eleverna har besvarat enkäterna under skoltid. Av Sörmlands 66 skolor med elever i någon av dessa årskurser, deltog 60 i undersökningen.

Syftet med undersökningen är att beskriva ungdomarnas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

I 2023 års undersökningar har elever varit involverade under framtagandet av enkäten. De har gett förslag på nya frågor och svarsalternativ och förändringar av förklaringsstexter. Tack vare elevernas hjälp har vi i år med fler frågor om bland annat trygghet.

Vad vet vi om barns och ungas hälsa och uppväxtvillkor?

Barn och unga i Sverige mår generellt sett bra och är nöjda med sina liv. Sedan 1990-talet har ungdomsgenerationen däremot haft en sämre hälsoutveckling än andra åldersgrupper, framförallt när det gäller den psykiska ohälsan. Vi vet också att barns och ungas uppväxtvillkor inte är jämlika, vilket gör att vissa löper större risk att råka ut för problem och ohälsa. En mindre grupp barn och unga lever dessutom under svåra förhållanden som går att härleda till deras livsvillkor och familjeförhållanden.

Hälsans bestämningsfaktorer

Hälsa innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och är en resurs hos individen. Hälsan påverkas av en rad olika förhållanden runt individen och är en förutsättning för ett väl fungerande samhälle. Inom folkhälsoarbetet används begreppet "hälsans bestämningsfaktorer". Bestämningsfaktorerna kan påverka hälsan positivt eller negativt, vilket benämns skydds- och riskfaktorer. En skyddsfaktor är en faktor som skyddar mot ohälsa eller problem medan en riskfaktor är en faktor som ökar risken för ohälsa eller problem. Skydds- och riskfaktorer finns på individ-, familje-, arbets- och samhällsnivå. Enstaka faktorer har begränsad effekt, däremot är chansen till ett friskt, gott och långt liv större när en person har flera skyddsfaktorer, även om man har en eller flera riskfaktorer.

Vad är en kommunåterkoppling?

I kommunåterkopplingen redovisas ett urval av resultat från Liv & hälsa ung undersökningen 2023. Kommunåterkopplingen redovisas årskursvis och innehåller resultat som har betydelse för elevernas hälsa och välbefinnande. Vår förhoppning är att kommunåterkopplingen är till nytta, till exempel i kommunens hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Att tolka resultaten i tabellerna

På följande sidor redovisas resultaten från 2023 års Liv & hälsa ung undersökning för kommunen. Resultaten är uppdelade på tjejer och killar och visar även hur det ser ut för hela elevgruppen. De elever som svarat att de inte identifierar sig som tjej eller kille inkluderas i det sammantagna värdet. I tabellerna redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden. Varje årskurs redovisas separat. För årskurs 7 och 9 gäller redovisningen elever som går i skolan i kommunen, oavsett om de bor i kommunen eller inte (skolkommun). För årskurs 2 på gymnasiet gäller redovisningen den kommun eleven bor i (boendekommun).

Kommunåterkopplingens begränsningar och överväganden

I kommunåterkopplingen redovisas resultat på olika nivåer. För att skydda enskilda elevers svar redovisas inte resultat på frågor som baseras på färre än 30 elever. Kommuner med få elever bör vara uppmärksamma på att enstaka elevers svar motsvarar stora procentsatser. Till exempel om 3 elever av 30 röker, visar våra tabeller att 10 procent av eleverna röker. Detta gör att siffrorna bör tolkas med försiktighet.

Några frågor att fundera på när du läser tabellerna:

- Skiljer sig kommunen åt från länet?
- Finns skillnader mellan killar och tjejer?
- Vad kan eventuella skillnader bero på?
- Vad betyder resultaten för oss?
- Framträder ett mönster som gör att vi kan behöva arbeta särskilt med något område?

En förhållandevis stor del av kommunens gymnasieungdomar går i skolan utanför länet. Detta föra att resultaten inte kan anses spegla förhållandena för samtliga elever i årskurs 2 inom kommunen. Av detta skäl redovisas inte värdena för årskurs 2.

Årskurs 7

I tabellen redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden.

Teckenförklaring

K=Kommunen

L=Länet

Tabell 1. Resultat om skolan

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat om skolan	K	L	K	L	K	L
Trivs mycket eller ganska bra i skolan	68	65	88	82	79	73
Går eller cyklar oftast till skolan, vår, sommar och höst	92	61	90	61	91	61
Har oftast eller alltid någon att vara med på rasterna	92	90	90	94	91	91
Har under de senaste 6 månaderna blivit mobbad någon gång i veckan eller oftare	3	4	5	4	4	5
Oftast eller alltid trygg på väg till eller från skolan	92	95	93	96	92	95
Oftast eller alltid trygg i skolan	95	89	95	94	95	91
Tycker att lärarna behandlar tjejer och killar lika	53	48	44	40	48	44
Känner sig ofta eller alltid stressad av skolarbetet	37	49	35	26	36	38
Har betyget F i ett eller flera ämnen	32	29	38	32	35	31
Får den hjälp man behöver i skolan	47	41	54	56	51	48

Tabell 2. Resultat om levnadsvanor

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat om levnadsvanor	K	L	K	L	K	L
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	45	64	74	82	60	72
Äter lunch 4-7 dagar i veckan	68	77	87	89	78	83
Dricker läsk eller annan dryck som innehåller socker så gott som dagligen eller oftare	26	16	23	15	25	16
Dricker energidryck så gott som dagligen eller oftare	11	9	10	8	10	8
Äter frukt eller bär så gott som dagligen eller oftare	29	33	46	43	38	38
Äter grönsaker så gott som dagligen eller oftare	45	52	56	61	51	56

Tabell 3. Resultat om levnadsvanor

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Är stillasittande 4 timmar eller mer efter en skoldag	39	40	44	39	42	41
Är stillasittande 10 timmar eller mer under en helg	50	55	49	58	49	57
Vardagsmotionerar 30 min eller mer per dag	82	82	82	90	82	85
Tränar tre gånger i veckan eller oftare	39	47	56	65	48	55
Sover mindre än 8 timmar på vardagsnätter	49	55	46	40	47	48

Tabell 4. Resultat om tobak, alkohol och narkotika

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om tobak, alkohol och narkotika</i>	K	L	K	L	K	L
Röker cigaretter dagligen eller ibland	0	3	0	2	0	3
Snusar dagligen eller ibland	0	4	5	5	3	5
Använder e-cigarett dagligen eller ibland	3	9	3	4	3	7
Har druckit alkohol	24	31	24	28	24	30
Tror att man vet eller vet säkert hur man får tag på narkotika	16	22	13	16	14	19
Har någon gång använt lustgas		4	5	4	3	4

”Jag tycker att enkäten innehåller många frågor. Jag förstår att mycket saker behöver kontrolleras om ni ska veta om man mår bra. Dock är det faktiskt inte alla ungdomar som mår dåligt, spelar hela dagarna och inte tränar! Det finns faktiskt de som tränar, är schysta och mår bra i allmänhet.”

Tabell 5. Resultat om hälsa

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hälsa</i>	K	L	K	L	K	L
Mår bra eller mycket bra	59	57	81	86	71	71
Har bra eller mycket bra tandhälsa	79	79	52	74	65	75
Har känt sig glad i stort sett varje dag	53	48	71	73	63	60
Har känt sig lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	66	56	79	83	73	69
Har känt sig stressad mer än en gång i veckan	58	60	29	28	43	44
Har känt sig ängslig eller orolig mer än en gång i veckan	26	33	10	12	18	23
Har huvudvärk (ej migrän) mer än en gång i veckan	21	23	9	7	15	16
Har haft värk i axlar/skuldror/nacke mer än en gång i veckan	13	18	14	10	13	15
Har övervikt	12	13	10	19	11	16

Tabell 6. Resultat om delaktighet och trygghet

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om delaktighet och trygghet</i>	K	L	K	L	K	L
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på dagen	95	95	94	96	95	95
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på kvällen/natten	74	72	89	89	81	80
Oftast eller alltid trygg på nätet	92	87	94	94	93	90
Ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet	24	29	22	14	23	22

Tabell 7. Resultat om hem, fritid och relationer

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hem, fritid och relationer</i>	K	L	K	L	K	L
Kan alltid lita på sina föräldrar/vårdnadshavare när det verkligen gäller	77	76	88	91	83	83
Trivs i området där man bor	72	75	86	87	79	80
Trivs ganska eller mycket bra med livet just nu	84	78	92	93	88	85
Har minst en kompis att prata "om allt" med	82	84	81	86	81	85
Ser ljust eller mycket ljust på framtiden	71	63	78	79	74	70
En eller båda föräldrar/vårdnadshavare är arbetslös eller långtidssjukskriven/har sjukersättning	24	16	15	13	20	14
Är ganska eller mycket orolig för sin familjs ekonomi	5	15	17	9	11	13
Är ganska eller mycket nöjd med sin fritid	66	74	94	90	80	81
Är med i någon förening eller organisation	37	54	53	57	45	55
Läser böcker för nöjes skull några gånger i veckan eller oftare	21	32	25	24	23	28

Tabell 8. Resultat om sociala medier och internet

Oxelösunds kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om sociala medier och internet</i>	K	L	K	L	K	L
Anser att sociala medier stärker mina relationer med kompisar	68	60	66	58	67	59
Känner sig sämre än andra vid användning av sociala medier	8	17	11	7	10	13
Har under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för trakasserier på sociala medier	39	32	26	17	33	25
Har blivit kontaktad mot sin vilja via sociala medier för att prata om sex	29	25	8	11	18	18
Har snattat	13	21	37	26	25	24
Har avsiktligt slagit någon	21	32	53	42	37	38
Har blivit tafsad på eller tvingats ta på någon på ett sexellt sätt	21	21	5	7	13	14
Har blivit slagen av någon vuxen i min familj	13	10	3	5	8	8

Årskurs 9

I tabellen redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden.

Teckenförklaring

K=Kommunen

L=Länet

Tabell 1. Resultat om skolan

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat om skolan	K	L	K	L	K	L
Trivs mycket eller ganska bra i skolan	69	59	79	77	74	67
Går eller cyklar oftast till skolan, vår, sommar och höst	63	49	73	50	69	50
Har oftast eller alltid någon att vara med på rasterna	86	91	95	94	90	92
Skolkar aldrig	54	63	68	70	63	65
Har under de senaste 6 månaderna blivit mobbad någon dag i veckan eller oftare	6	5	2	4	4	5
Oftast eller alltid trygg på väg till eller från skolan	100	94	95	95	97	94
Oftast eller alltid trygg i skolan	97	88	95	93	95	90
Det är bra stämning på skolan	49	32	52	45	50	38
Tycker att lärarna behandlar tjejer och killar lika	60	45	27	37	39	40
Känner sig ofta eller alltid stressad av skolarbetet	71	69	38	41	52	55
Har betyget F i ett eller flera ämnen	37	31	46	34	43	32

Tabell 2. Resultat om levnadsvanor

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	48	60	65	68	58	64
Äter lunch 4-7 dagar i veckan	76	79	85	91	81	85
Dricker läsk eller annan dryck som innehåller socker så gott som dagligen eller oftare	24	19	31	24	28	22
Dricker energidryck så gott som dagligen eller oftare	24	18	31	22	28	21
Äter frukt eller bär så gott som dagligen eller oftare	36	35	37	38	36	37
Äter grönsaker så gott som dagligen eller oftare	45	57	48	60	47	58

Tabell 3. Resultat om levnadsvanor

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Är stillasittande 4 timmar eller mer efter en skoldag	39	45	57	45	51	46
Är stillasittande 10 timmar eller mer under en helg	61	63	74	63	69	63
Vardagsmotionerar 30 min eller mer per dag	58	76	89	88	77	81
Tränar tre gånger i veckan eller oftare	36	39	59	61	51	50
Sover mindre än 8 timmar på vardagsnätter	64	68	65	59	65	64

Tabell 4. Resultat om tobak, alkohol, narkotika och spel om pengar

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om tobak, alkohol, narkotika och spel om pengar</i>	K	L	K	L	K	L
Röker cigaretter dagligen eller ibland	15	11	9	8	11	10
Snusar dagligen eller ibland	14	12	20	16	17	15
Använder e-cigarett dagligen eller ibland	23	19	20	13	21	16
Har under de senaste 12 månaderna druckit alkohol	38	45	50	37	45	42
Har under de senaste 12 månaderna druckit alkohol så man känt sig berusad/full*		60	50	56	61	59
Tror att jag vet eller vet säkert hur jag får tag på narkotika	29	33	25	32	26	33
Har använt narkotika	9	9	5	8	7	9
Har använt lustgas	3	5	7	6	5	6
Har under de senaste 12 månaderna spelat om pengar en gång i månaden eller mer?		1	16	9	10	6

* Andel av de som druckit alkohol

Tabell 5. Resultat om hälsa

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hälsa</i>	K	L	K	L	K	L
Mår bra eller mycket bra	65	53	79	79	73	65
Har bra eller mycket bra tandhälsa	69	77	77	73	74	74
Har känt sig glad i stort sett varje dag	51	43	59	60	55	51
Har känt att "jag duger precis som jag är" mer än en gång i veckan	20	46	13	70	15	58
Har känt sig lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	48	52	79	76	67	63
Har känt sig stressad mer än en gång i veckan	60	72	38	41	47	57
Har känt sig ängslig eller orolig mer än en gång i veckan	40	47	14	20	25	34
Har huvudvärk (ej migrän) mer än en gång i veckan	22	32	18	13	21	23
Har haft värk i axlar/skuldror/nacke mer än en gång i veckan	19	22	14	15	17	19
Har övervikt	21	12	15	19	17	16

Tabell 6. Resultat om delaktighet och trygghet

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
<i>Resultat om delaktighet och trygghet</i>	K	L	K	L	K	L
Tycker att man i allmänhet kan lita på de flesta människor	33	26	58	40	48	33
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på dagen	94	94	95	95	94	94
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på kvällen/natten	79	70	91	87	86	78
Oftast eller alltid trygg på nätet	85	80	95	92	90	86
Ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet	48	36	11	18	26	28

Tabell 7. Resultat om hem, fritid och relationer

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
<i>Resultat om hem, fritid och relationer</i>	K	L	K	L	K	L
Kan alltid lita på sina föräldrar/vårdnadshavare när det verkligen gäller	84	80	88	88	86	83
Jag trivs i området där jag bor	68	72	80	83	76	77
Trivs ganska eller mycket bra med livet just nu	85	76	93	88	90	81
Har minst en kompis att prata "om allt" med	88	84	81	83	84	83
Ser ljust eller mycket ljust på framtiden	79	61	65	74	69	66
En eller båda föräldrar/vårdnadshavare är arbetslös eller långtidssjukskriven/har sjukersättning	6	15	20	15	15	16
Är mycket eller ganska orolig för sin familjs ekonomi	23	19	14	12	17	16
Är mycket eller ganska nöjd med sin fritid	85	69	85	84	85	76
Är med i någon förening eller organisation	33	41	49	53	44	47
Läser böcker för nöjes skull några gånger i veckan eller oftare	33	27	9	18	18	23

Tabell 8. Resultat om sociala medier, våld och brott

Oxelösunds kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om sociala medier, våld och brott</i>	K	L	K	L	K	L
Anser att sociala medier stärker mina relationer med kompisar	56	62	56	58	56	60
Känner sig sämre än andra vid användning av sociala medier	9	19	6	9	8	14
Är orolig att missa något om man inte är aktiv på sociala medier	39	52	29	25	33	38
Har under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för trakasserier på sociala medier	12	27	24	17	19	22
Har blivit kontaktad mot sin vilja via sociala medier för att prata om sex	29	36	11	14	18	25
Har under de senaste 3 månaderna sett porr på internet	9	15	62	58	41	37
Har snattat	38	30	49	36	44	34
Har aviktligt slagit någon	32	31	64	48	51	40
Har blivit tafsad på eller tvingats ta på någon på ett sexellt sätt	21	28	11	12	14	21
Har blivit slagen av någon vuxen i min familj	15	14	11	9	12	12

”Jag tycker att det är onödigt att vi gör denna. För att det blir aldrig någon skillnad. Om alla barn i en skola svarar att dem mår dåligt kommer skolan inte göra något. Så skolan måste fixa detta. För att om ett barn känner att man inte kan göra någon skillnad har skolan misslyckats.”

Region Sörmland arbetar för varje människas rätt till god hälsa, kultur och utbildning. Alla människor har lika rättigheter och bemöts utifrån sina förutsättningar.

Resultat från Liv & hälsa ung används som underlag för regionens och kommunernas arbete med barn och ungas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

Exempel på hur tidigare resultat använts

En skola hade många elever som mådde psykiskt dåligt. Detta ledde till att elevhälsan gjorde en satsning på psykisk hälsa i skolan.

Vid planering och uppföljning av drogförebyggande arbete.

Som underlag för uppstart av samtalsmottagningar för unga som inte mår bra.

Vill du veta mer om enkätundersökningen,
titta på Liv & hälsa ungs webbplats
<https://utvecklasormland.se/lhu>

Rapporten är sammanställd av arbetsgruppen
för Liv & hälsa ung i Region Sörmland.
Livohalsa@regionsormland.se